

N:o 31.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående godkännande af grunder för blindundervisningens ordnande; gifven Stockholms slott den 4 mars 1895.

Med hänvisning till bifogade utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att — såsom förutsättning för dess bifall till hvad Kongl. Maj:t i den till innevarande års Riksdag aflåtna statsverksproposition föreslagit beträffande byggnad af en förskola för blinda vid Tomtebodas äfvensom i fråga om en förskola för blinda i Vexjö — godkänna följande grunder för blindundervisningens ordnande, nemligen:

att undervisningen för i skolåldern varande blinda barn, som ej tillika äro döfstumma eller sinnesslöa, blifver obligatorisk från och med år 1898;

att sådant barn blifver skolpliktigt det år, under hvilket det fyller 7 år, och att dess skolgång ej får uppskjutas längre än till det år, under hvilket det fyller 9 år, dock med rätt för föräldrar eller målsmän att enskildt sörja för undervisningen af de barn, hvilka stå under deras målsmanskap;

att barnet är skolpliktigt under de 10 år, som följa efter dess intagning i skola, derest det icke före denna tid förvärfvat sådana insigter och färdigheter, att det anses böra befrias från skolgång, eller är så svagt begåfvadt, att dess fortsatta vistelse i skolan anses vara utan gagn;

att skoltvånget inträder successivt, så att år 1898 endast de barn, som under detta år fylla 9 år, blifva skolpligtiga, dock med rätt för de barn, som under samma år fylla 7 eller 8 år, att begagna undervisningen, om och i den mån i undervisningsanstalterna utrymme kan beredas för dem;

att, utom de redan befintliga undervisningsanstalterna för blinda, blindinstitutet å Tomteboda, förskolan för blinda i Vexjö och handtverksskolan i Kristinehamn, upprättas ännu en förskola för blinda å Tomteboda;

att förskolan för blinda å Tomteboda beräknas företrädesvis för Svealand och Norrland och skolan i Vexjö företrädesvis för Götaland;

att hvar och en af förskolorna anordnas för 40 barn och indelas i 4 ettåriga klasser;

att barn, som efter den genomgångna fyraåriga kursen visar sig förmöget till vidare utbildning, bör öfverflyttas till blindinstitutet, men att barn, som icke anses kunna göra sig till godo undervisningen å institutet, får kvarstanna i förskolan ytterligare 2 år;

att undervisningsämnena i förskolorna böra vara: kristendoms-kunskap, modersmålet, räkning, åskådning, modellering, handarbete, sång och gymnastik;

att vid förskolan i Vexjö anställas 1 föreståndare, 3 lärarinnor samt nödig tjänstepersonal, och vid förskolan å Tomteboda, som förestås af direktorn vid institutet för blinda, 1 första lärarinna, 3 lärarinnor samt nödig tjänstepersonal;

att föreståndaren för skolan i Vexjö erhåller i årlig lön 2,000 kronor, första lärarinnan vid skolan å Tomteboda 1,200 kronor samt hvar och en af lärarinnorna vid båda skolorna 1,000 kronor;

att föreståndaren och lärarinnorna få fri bostad och värme vid läroanstalten;

att såväl föreståndaren som lärarinnorna skola vara berättigade till två ålderstillägg å 300 kronor hvartdera efter respektive 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, hvilka ålderstillägg skola utgå af det å riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslag till ålderstillägg;

att för hvar och ett i förskola för blinda eller i institutet för blinda intaget barn skall af vederbörande landsting eller af stad, som ej i landsting deltagar, erläggas en årlig afgift af 300 kronor;

att landsting eller stadsfullmäktige, hvarom här är fråga, ega att för hvarje till landstingsområdet eller staden hörande barn, som är intaget i förskola för blinda eller i blindinstitutet, bestämma en viss årlig

afgift, med hvilken föräldrar eller målsmän skola bidra till betäckande af kostnaderna för barnets underhåll och undervisning vid skolan;

att de föräldrar eller målsmän, hvilka icke ega tillgång till afgiftens erläggande, böra genom fattigvårdens försorg härutinnan understödjas;

att, när skoltvånget blifvit fullständigt genomfördt, det blifver föremål för pröfning, huruvida icke de vid institutet för blinda befintliga friplatser, som betingas af statsbidraget, böra indragas, samt huru de till institutet hörande donationsmedlen lämpligast kunna, i öfverensstämmelse med donationsbrefvens innehåll, till blindundervisningens fromma användas och statens utgifter för denna undervisning sålunda i någon mån minskas.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.

G. F. Gilljam.

*Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4
mars 1895.*

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve *Lewenhaupt*,
Statsråden: friherre *Akerhielm*,
Östergren,
Groll,
Wikblad,
Gilljam,
friherre *Rappe*,
Christerson,
Wersäll.

l:o.

Föredragande departementschefen anförde:

»Under åberopande af hvad jag vid förslag till reglering af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel inför Eders Kongl. Maj:t den 14 nästlidne januari anført beträffande blindundervisningens ordnande, får jag, i anslutning till hvad jag då hemställt och till Eders Kongl. Maj:ts i ämnet fattade beslut, i underdånighet föreslå, det Eders Kongl. Maj:t täcktes genom särskild nådig proposition af Riksdagen äska — såsom förutsättning för dess bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t i den till innevarande års Riksdag aflåtna statsverksproposition före-

slagit beträffande byggnad af en förskola för blinda vid Tomtebodas äfvensom i fråga om en förskola för blinda i Vexjö — godkännande af följande grunder för blindundervisningens anordnande, nemligen:

att undervisningen för i skolåldern varande blinda barn, som ej tillika äro döfstumma eller sinnesslöa, blifver obligatorisk från och med år 1898;

att sådant barn blifver skolpliktigt det år, under hvilket det fyller 7 år, och att dess skolgång ej får uppskjutas längre än till det år, under hvilket det fyller 9 år, dock med rätt för föräldrar eller målsmän att enskildt sörja för undervisningen af de barn, hvilka stå under deras målsmanskap;

att barnet är skolpliktigt under de 10 år, som följa efter dess intagning i skola, derest det icke före denna tid förvärfvat sådana insigter och färdigheter, att det anses böra befrias från skolgång eller är så svagt begåfvadt, att dess fortsatta vistelse i skolan anses vara utan gagn;

att skoltvånget inträder successivt, så att år 1898 endast de barn, som under detta år fylla 9 år, blifva skolpliktiga, dock med rätt för de barn, som under samma år fylla 7 eller 8 år, att begagna undervisningen, om och i den mån i undervisningsanstalterna utrymme kan beredas för dem;

att, utom de redan befintliga undervisningsanstalterna för blinda, blindinstitutet å Tomteboda, förskolan för blinda i Vexjö och handtverksskolan i Kristinehamn, upprättas ännu en förskola för blinda å Tomteboda;

att förskolan för blinda å Tomteboda beräknas företrädesvis för Svealand och Norrland och skolan i Vexjö företrädesvis för Götaland;

att hvar och en af förskolorna anordnas för 40 barn och indelas i 4 ettåriga klasser;

att barn, som efter den genomgångna fyraåriga kursen visar sig förmöget till vidare utbildning, bör öfverflyttas till blindinstitutet, men att barn, som icke anses kunna göra sig till godo undervisningen å institutet, får kvarstanna i förskolan ytterligare 2 år;

att undervisningsämnenas i förskolorna böra vara: kristendoms-kunskap, modersmålet, räkning, åskådning, modellering, handarbete, sång och gymnastik;

att vid förskolan i Vexjö anställas 1 föreståndare, 3 lärarinnor samt nödig tjänstepersonal och vid förskolan å Tomteboda, som förestås af direktorn vid institutet för blinda, 1 första lärarinna, 3 lärarinnor samt nödig tjänstepersonal;

att föreståndaren för skolan i Vexjö erhåller i årlig lön 2,000 kronor, första lärarinnan vid skolan å Tomtebodå 1,200 kronor samt hvar och en af lärarinnorna vid båda skolorna 1,000 kronor;

att föreståndaren och lärarinnorna få fri bostad och värme vid läroanstalten;

att såväl föreståndaren som lärarinnorna skola vara berättigade till två ålderstillägg å 300 kronor hvartdera efter respektive 5 och 10 års väl vitsordad tjenstgöring, hvilka ålderstillägg skola utgå af det å riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslag till ålderstillägg;

att för hvar och ett i förskola för blinda eller i institutet för blinda intaget barn skall af vederbörande landsting eller af stad, som ej i landsting deltagar, erläggas en årlig afgift af 300 kronor;

att landsting eller stadsfullmäktige, hvarom här är fråga, ega att för hvarje till landstingsområdet eller staden hörande barn, som är intaget i förskola för blinda eller i blindinstitutet, bestämma en viss årlig afgift, med hvilken föräldrar eller målsmän skola bidra till betäckande af kostnaderna för barnets underhåll och undervisning vid skolan;

att de föräldrar eller målsmän, hvilka icke ega tillgång till afgiftens erläggande, böra genom fattigvårdens försorg härutinnan understödjas;

att, när skoltvånget blifvit fullständigt genomfördt, det blifver föremål för pröfning, huruvida icke de vid institutet för blinda befintliga friplatser, som betingas af statsbidraget, böra indragas, samt huru de till institutet hörande donationsmedlen lämpligast kunna i öfverensstämmelse med donationsbrevfvens innehåll till blindundervisningens fromma användas och statens utgifter för denna undervisning sålunda i någon mån minskas.»

Hvad departementschefen sålunda yttrat och hemställt, täcktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter, i nåder gilla och bifalla; och skulle proposition af den lydelse, bilagan till detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

Gustaf Smith.